

Sustainability-Oriented Lifestyles of People in Rojana Community, Khan Ham Subdistrict, Uthai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Baworncholapan Jitpatcharapar¹, Kamalas Yaowanit² and Titus Mala³

¹Graduate Students, Master of Public Administration Program, Faculty of Political Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani Province, Thailand

²⁻³Lecturers, Master of Public Administration Program, Faculty of Political Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathum Thani Province, Thailand

E-mail: baworncholapan.jit@vru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-6650-0475>

E-mail: Kamalas@vre.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1118-4763>

E-mail: titus@vre.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-0086-1681>

Received 22/11/2025

Revised 12/12/2025

Accepted 07/01/2026

Abstract

Background and Aims: Rapid economic and industrial development has contributed to environmental degradation and unsustainable use of natural resources, particularly in communities located near industrial zones. Promoting sustainability-oriented lifestyles among residents is therefore essential to achieving environmentally sustainable development. This study aimed to (1) examine the level of sustainability-oriented lifestyles related to environmental sustainability among residents of the Rojana Community, Khan Ham Subdistrict, Uthai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and (2) compare these lifestyles according to personal factors.

Methodology: This research employed a quantitative research design. The sample consisted of 378 residents aged 18 years and above living in the Rojana Community. Data were collected using a structured questionnaire with a five-point rating scale. Statistical analyses included frequencies, percentages, means, standard deviations, and one-way ANOVA, with a significance level of .05.

Results: The findings revealed that the overall level of sustainability-oriented lifestyles related to environmental sustainability was high. Among the dimensions, access to affordable and sustainable modern energy received the highest mean score, followed by marine ecosystem conservation, access to clean water and sanitation, terrestrial ecosystem conservation, climate change adaptation, and sustainable consumption and production. Comparisons by personal factors showed statistically significant differences in environmental sustainability lifestyles by gender, education level, marital status, occupation, and income, whereas age showed no significant differences.

Conclusion: The study highlights that residents of the Rojana Community demonstrate a strong awareness of environmentally sustainable lifestyles. The findings emphasize the interconnectedness between humans and ecosystems and underscore the importance of conserving natural resources while promoting clean, safe, and environmentally friendly

technologies. These insights can serve as a guideline for policymakers and local stakeholders to strengthen community participation in sustainable environmental development.

Keywords: Lifestyle; Sustainable Lifestyle; Environmental Behavior

วิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บวรชลพรรณ จิตพัชรภรณ์¹, กัมลาศ เยาวะนิจ² และไททัศน์ มาลา³

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²⁻³ อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์การวิจัย: การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เขตอุตสาหกรรม ดังนั้นการส่งเสริมวิถีชีวิตที่มุ่งเน้นความยั่งยืนในหมู่ประชาชนจึงมีความสำคัญต่อการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ตรวจสอบระดับวิถีชีวิตที่มุ่งเน้นความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมในหมู่ประชาชนชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ (2) เปรียบเทียบวิถีชีวิตเหล่านี้ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย: การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชน 378 คน อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในชุมชนโรจนะ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างพร้อมมาตราส่วนการให้คะแนนห้าจุด การวิเคราะห์ทางสถิติประกอบด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการศึกษา: ผลการศึกษาพบว่า ระดับโดยรวมของวิถีชีวิตที่มุ่งเน้นความยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมนั้นอยู่ในระดับสูง ในบรรดามิติต่างๆ การเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ราคาไม่แพงและยั่งยืนได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การอนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเล การเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขอนามัย การอนุรักษ์ระบบนิเวศบนบก การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในวิถีชีวิตที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมโดยพิจารณาจากเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ ในขณะที่อายุไม่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปผล: การศึกษานี้เน้นย้ำว่าผู้อยู่อาศัยในชุมชนโรจนะแสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ที่แข็งแกร่งเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาเน้นย้ำถึงความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์และระบบนิเวศ และเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในขณะที่ส่งเสริมเทคโนโลยีที่สะอาด ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: วิถีชีวิต; การพัฒนาอย่างยั่งยืน; สิ่งแวดล้อม

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามีการพัฒนาที่มุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ส่งผลให้ประเทศไทยมุ่งสู่การพัฒนาที่สูงขึ้น และมุ่งเน้นไปทางด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจดิจิทัล โดยเชื่อว่ารายได้ของประชากรจะสูงขึ้นตามการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของประเทศเพิ่มขึ้น ในขณะที่ด้านอื่น ๆ ยังมีคุณภาพน้อยและการพัฒนายังปรับตัวได้ช้า เช่น คุณภาพคน คุณภาพการบริการสาธารณะ คุณภาพฐานการผลิตทางการเกษตรต่ำ ทำให้เห็นได้ชัดว่าคุณภาพชีวิตยังไม่ถูกยกระดับควบคู่ขนานไปกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำสูง การเพิ่มจำนวนขึ้นของชนชั้นกลาง การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งผลกระทบภายนอกที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศที่มีการผันผวนอย่างรุนแรงสะท้อนการพัฒนาที่ผ่านมาได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาคุณภาพและยั่งยืน” (พุทธินันต์ ภาคเจริญ, 2565)

ประชากรโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วรวมถึงมีการขยายตัวของเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผลจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมกันจัดทำแผนงานประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2559 – 2568 กำหนดมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมไว้เป็นหนึ่งในมาตรการสำคัญในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ได้จัดตั้งคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนให้ความสำคัญต่อการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงการดำเนินชีวิตแบบแนวคิดของความยั่งยืน ลดการพึ่งพาการใช้ทรัพยากร ทั้งพลังงาน อาหาร และน้ำ ลดการปลดปล่อยของเสีย ทั้งในรูปของความร้อนและมลพิษต่าง ๆ มีแหล่งพลังงานหมุนเวียนสามารถสร้างพลังงานได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาทรัพยากรจากภายนอก (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2565)

ในประเทศไทยทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 4 จนถึงฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์สร้างความเชื่อมโยงของการจัดการสิ่งแวดล้อมในทุกส่วนงาน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนนับเป็นเรื่องสำคัญมากในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม และหลาย ๆ ชุมชนโรจนะ เป็นชุมชนหนึ่งในตำบลคานหาม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรม และประชาชนบางส่วนประกอบอาชีพด้านการเกษตร จึงส่งผลก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น เช่น น้ำ ขยะ อากาศ และเสียง เป็นต้น การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ได้สร้างปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพเนื่องจากการใช้ทรัพยากรจนก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมและการขาดการอนุรักษ์ นอกเหนือ การพัฒนาดังกล่าวยังสร้างผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหลายประการ ได้แก่ มีการลักลอบปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะส่งผลให้แหล่งน้ำหลายสายเกิดการเน่าเสีย การปล่อยมลพิษทางอากาศจากโรงงาน ภาคเกษตรและภาคการขนส่ง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ สุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (รุ่ง วรรณดิษฐ์, 2566)

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรต้องเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ศึกษาเปรียบเทียบการมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาประเภทหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยมีปรัชญาแนวความคิดหลักการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานดั้งเดิม คือ เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้มีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเองได้หรือช่วยตนเองได้ในทุกด้าน ดังนั้น การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้ครบถ้วนถึงความพร้อมในทุกด้าน เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของตนเองได้ การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพ เป็นผู้ประกอบไปด้วยองค์ความรู้ทั้งในด้านศาสตร์และศิลป์ เพื่อทำงานร่วมกันกับประชาชนและชุมชนชีวิตที่ดี ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งมีนักวิชาการได้แก่ วนิดา เสรีกิจ (2563), ไกรสร วันละ และ ยุภาพร ยุภาศ (2565) กล่าวว่า สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่น ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ดี ให้มีประสิทธิภาพ หรือให้สูงกว่าค่ามาตรฐาน คำว่า “มาตรฐาน” อาจวัดหรือเทียบจากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา หรือหนีหมายถึงมาตรฐานตามเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น นอกจากนี้การมุ่งผลสัมฤทธิ์ยังหมายรวมถึงการรังสรรค์ การพัฒนาผลงาน หรือการปฏิบัติงานที่ยากและท้าทาย
2. บริการที่ดี หมายถึง ความมุ่งมั่น ความตั้งใจ และความพยายามที่จะให้บริการกับประชาชนผู้มาขอรับบริการตามหน้าที่ของตน หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่ตนเองสามารถที่จะให้บริการได้ บริการที่ดีจึงเป็นการกระทำโดยไม่สามารถเลือกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ซึ่งการบริการเกิดจากจิตสำนึกของผู้ให้บริการและจิตสำนึกของความเป็นข้าราชการที่ดี
3. การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ หมายถึง ความสนใจใฝ่รู้ที่จะสั่งสมความรู้ความสามารถของตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้
4. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม หมายถึง การดำรงตนและการประพฤติปฏิบัติตนในวิถีแห่งความดีงาม ความถูกต้อง ทั้งในกรอบของกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อภาพลักษณ์ ศักดิ์ศรี ชื่อเสียง และเกียรติยศของความเป็นข้าราชการที่ดี

5. การทำงานเป็นทีม หมายถึง ความตั้งใจและความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือเป็นส่วนหนึ่งของทีม หน่วยงาน หรือส่วนราชการ โดยผู้ปฏิบัติมีฐานะเป็นสมาชิก ไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหัวหน้าทีม แต่เพียงตำแหน่งเดียว ความเป็นสมาชิกในทีมดังกล่าว หมายความว่าความรวมถึงความสามารถในการสร้างและรักษา สัมพันธภาพกับสมาชิกในทีมด้วย

สรุปได้ว่า จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรอิสระโดยใช้แนวคิดสมรรถนะหลัก ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553) ที่ตรงกับบริบทขององค์กรในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 4) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และ 5) การทำงานเป็นทีม

การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

นำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตามกรอบการพัฒนาเพื่อให้บรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งมติการประชุมได้กำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกันขึ้นทั้งสิ้น 17 เป้าหมาย โดยสามารถจัดกลุ่ม SDGs ตามปัจจัยที่เชื่อมโยงกันใน 5 มิติ มาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง การจัดหา น้ำสะอาดเพื่อการบริโภคและอุปโภค เป็นการจัดหา น้ำที่มีคุณภาพดี มีปริมาณที่เพียงพอและจ่ายให้ผู้บริโภคและอุปโภคได้อย่างสะดวกสบาย

2. สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา หมายถึง การเพิ่มสัดส่วนพลังงานจากแหล่งทดแทน การส่งเสริมการปรับปรุงอาคารให้เป็น “อาคารอัจฉริยะ” การถ่ายทอดด้านวิชาการ

3. การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน หมายถึง ลดขยะเศษอาหารของโลก บรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวงจร

4. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ หมายถึง การเสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ การบูรณาการ และการพัฒนาการศึกษา

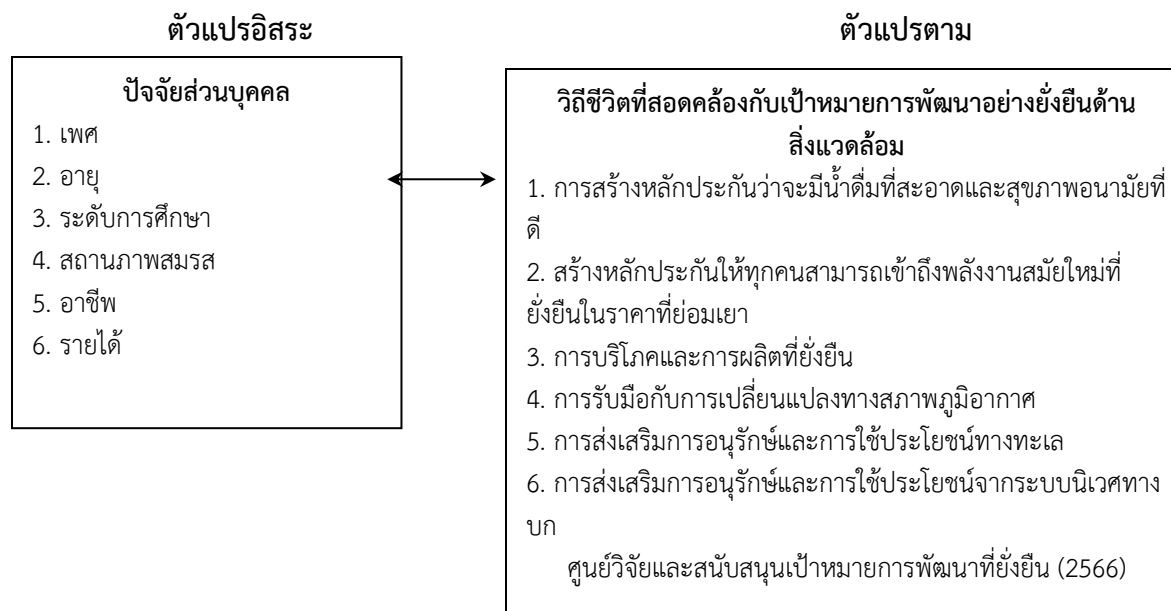
5. การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล หมายถึง การป้องกันและลดมลพิษทางทะเล การบริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

6 การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก หมายถึง การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนแผ่นดินและระบบนิเวศน้ำจืด การส่งเสริมการดำเนินการจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขา

จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรตามในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตามแนวคิด และทฤษฎีของ ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2566) ที่ตรงกับบริบทขององค์กรในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1. การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี 2. สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา 3. การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน 4. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ 5. การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล 6. การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปร การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิด และทฤษฎีของ ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2566) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 6,877 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 378 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลโดย Google form ซึ่งได้รับการตอบกลับ ร้อยละ 100 มาวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งสร้างจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล และการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบ (Check list) ตามรายการที่กำหนดมาให้ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

จากการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) พบว่าผลการประเมินได้ค่า IOC มีค่า 0.943

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการหาค่าครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha) ผลการทดสอบความเที่ยงในภาพรวม มีค่าเท่ากับ 0.927 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงที่สามารถยอมรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) (สิริบังอร ทิพย์มูล, 2564)

2. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสมมติฐาน เพื่อใช้ทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระ ใช้สถิติ One-way ANOVA กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ถ้าพบว่ามีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 48.90 มีอายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10 สถานภาพสมรส โสด จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 52.40 มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 และมีรายได้ต่อเดือน 20,001 ขึ้นไป จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20

2. ผลการศึกษาระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 1 การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม

การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี	3.68	0.56	มาก
2. การสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา	3.91	0.76	มาก
3. การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน	3.35	0.92	ปานกลาง
4. การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ	3.51	0.72	มาก
5. การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล	3.90	0.85	มาก
6. การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก	3.52	1.00	มาก
รวม	3.64	0.47	มาก

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.47) และรายด้าน พบว่า เรียงตามลำดับเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.76) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.85) การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.56) การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.00) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.72) และการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลปรากฏดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล และการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ และการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

3.4 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 6 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล และการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

3.5 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล และการส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

3.6 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน 1 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราเป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศน์ที่ให้คุณและโทษต่อตัวเราทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสมดุลและไม่สมดุลของระบบนิเวศ โดยต้องมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาพลังงานที่สะอาด ปลอดภัย ปลอดภัย มลภาวะเพื่อให้มีสภาพแวดล้อมดีขึ้น ดังนี้

1) การสร้างหลักประกันว่าจะมีน้ำดื่มที่สะอาดและสุขภาพอนามัยที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ามีการกำหนดมาตรฐานทางสังคมสำหรับสร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน มีการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งถูกกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาของชาติในระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำเอากรอบการพัฒนาจากแผนต่าง ๆ ไปขยายแนวทางการพัฒนาในส่วนงานหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง โดยเป้าหมายคือประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินา อีสริยานนท์ (2564) ศึกษา แนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การจัดการตนเองอย่างยั่งยืนของตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า จากการทบทวนสถานการณ์ของการพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา พบว่า ในอดีตชุมชนเกิดขึ้นจากการได้รับสัมปทานป่าไม้ของภาคราชการ ประชากรได้ลงหลักปักฐานสร้างแรงงานเข้ามารับจ้างตัดไม้ในพื้นที่ และมีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาของประชากรจากต่างถิ่น ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชุมชนจึงมีการจัดตั้งกลุ่มในการดำเนินงานและขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งสู่การจัดการตนเองอย่างยั่งยืนของตำบลทุ่งโพธิ์ นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเด็น ได้แก่ การมีประชาธิปไตยภายในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชากรในชุมชน การพัฒนาความมั่นคงทางสังคม การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคงทางอาหารบนพื้นฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทุนมนุษย์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดการความรู้สู่ศูนย์เรียนรู้ชุมชน และการเชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

2) การสร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคาที่ย่อมเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการสร้างความรู้กับประชาชนโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถ่ายทอดความรู้ การชดเชย เงินไขผลกระทบ ในการใช้พลังงานสมัยใหม่ โดยการสร้างความมั่นใจ ความสะดวกในการใช้พลังงาน เช่น จุดเชื่อมต่อไฟฟ้า สถานีโซลาร์เซลล์ ความเป็นธรรมในการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างองค์กรกับประชาชน การบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

3) การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยมีการส่งเสริม รมรณรงค์การลดการใช้ และเพิ่มอัตราการนำกลับมาใช้ใหม่ของทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น เกิดความร่วมมือจากภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม ในการสนับสนุนการลดการใช้ทรัพยากร การรณรงค์ในการเลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน การส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน ประชาชนที่อาศัยในชุมชนมีความสนใจในการโซลาร์เซลล์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของรัฐปรกร รอราม (2566) ศึกษา การศึกษาอิทธิพลของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการรับรู้ถึงชื่อเสียงของบริษัทมหาชน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการสร้างแบรนด์นายจ้างภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มิติด้านสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมามีมิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการสร้างแบรนด์นายจ้าง ตามลำดับ และการสร้างแบรนด์นายจ้างส่งผลต่อคุณค่าจากการสร้างแบรนด์นายจ้าง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มิติด้านการนำองค์กรและขับเคลื่อนผลงานอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมามีมิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา มิติด้านการตลาด และมิติด้านกระบวนการทรัพยากรมนุษย์ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการดำเนินการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันลดความสูญเสียและความเสียหายจากภัยพิบัติ สร้างมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bulatovic and Rakpoc (2013) ได้ทำการศึกษถึงความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเมือง Brace Jerkovic โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาระดับความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเมืองดังกล่าว เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 44.17 ของกลุ่มตัวอย่างมีการแยกขยะและพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 42.15 ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรณรงค์ของรัฐบาลท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม และร้อยละ 31.6 ของผู้ตอบในกลุ่มนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าว โดยผู้ตอบแบบสอบถามถึงร้อยละ 84.75 ระบุว่าถึงขยะสำหรับการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทแก้ว กระดาษ พลาสติก กระป๋อง ฯลฯ ในพื้นที่ยังมีไม่เพียงพอ

5) การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทางทะเล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยหน่วยงานภาครัฐมีการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โปร่งใสและมีความเป็นธรรม เพื่อหยุดยั้งการสร้างผลกระทบ มีการบูรณาการความร่วมมือสร้างมาตรการในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ทิพย์นก เวียงคำ (2564) ศึกษา แนวทางการจัดการโฮมสเตย์ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนคลองโคกนอ อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า โฮมสเตย์ในชุมชนยังไม่มีจัดการโฮมสเตย์ที่มีมาตรฐานเนื่องจากขาดความรู้ด้านการโรงแรมและการบริการ และยังขาดนโยบายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานในโฮมสเตย์ที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน มีเพียงพฤติกรรมในการช่วยการประหยัดและมีการลดการใช้พลังงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ

6) การส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินการบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ มีการแก้ไขนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีการรณรงค์การปลูกป่าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) ศึกษา ชีวิต: การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ชีวิตวิถีเป็นการดำเนินชีวิต ด้วยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่เกื้อกูลและสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างธรรมชาติกับการดำรงชีพของมนุษย์เป็นการสอนให้รู้จักการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นมาประยุกต์ปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริโภค ภายใต้หลักการสำคัญคือ ต้องปลอดสารพิษ รวมถึงต้องไม่มีการก่อหนี้สินมีการผสมผสานหลักการทำงานเกษตรให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้คำนึงถึงการรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ขึ้นแล้วนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ส่วนราชการควรส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม การลดการใช้สารเคมีในการผลิตสินค้าภาคการเกษตร โดยการให้ประชาชนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจว่าการใช้และผลิตสินค้าและบริการที่ปลอดสารพิษมีผลดีต่อร่างกายอย่างไร ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน โดยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เหลือน้อยที่สุด ลดของเสียและมลพิษตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ เพื่อไม่ให้กระทบต่อความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นอนาคต

1.1 แนวทางการดำเนินงานสำหรับผู้บริโภค

ลดการใช้: ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ใช้ถุงผ้า แทนหลอดพลาสติก และหลีกเลี่ยงการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่จำเป็น

ใช้อย่างคุ้มค่า: ประหยัดพลังงานและน้ำ คัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปรีไซเคิล

บริโภคอย่างมีสติ: ซื้อผลิตภัณฑ์จากแหล่งที่ยั่งยืนและผลิตในท้องถิ่น เพื่อลดการขนส่ง และสนับสนุนการเกษตรที่ยั่งยืน

ลดขยะอาหาร: กินเท่าที่อิ่ม ทำอาหารกินเอง เลือกใช้วิธีเก็บและถนอมอาหารที่เหมาะสม ความสำคัญของการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

1.2 แนวทางการดำเนินงานสำหรับผู้ผลิต

การผลิตที่มีประสิทธิภาพ: เลือกใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

บริหารจัดการกระบวนการผลิต: เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ลดการใช้ทรัพยากร และจัดการของเสียอย่างเหมาะสม

ส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากร: สร้างระบบการนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ หรือรีไซเคิล

การตลาดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: ให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.3 การส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย การจัดการการผลิตที่เน้นให้พืชแข็งแรงและปลอดภัยต่อผู้บริโภค อนุญาตให้ใช้สารเคมีได้ แต่ต้องใช้ในปริมาณที่ถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำ เพื่อให้มีสารพิษตกค้างในระดับที่ปลอดภัย

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์: เปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์

การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน: การใช้สารชีวภาพ และสารเคมีอย่างเหมาะสมและปลอดภัยเพื่อควบคุมปริมาณศัตรูพืช

2. เพศทางเลือก ควรมีการทบทวนปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศ มีการสร้างความตระหนักรู้ว่ามีมากกว่าเพศชายหรือหญิงในเชิงบวก จะทำให้กลุ่มเพศทางเลือกกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมพัฒนา มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เป็นต้น ประชาชนในชุมชนควรแสดงเจตนาจริงใจในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างบุคคล ทั้งนี้ การพัฒนาชุมชนประชาชนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ร่วมส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงทางนโยบายและการกระทำที่สนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศในทุกพื้นที่ ทั้งในทางการศึกษา การทำงาน และการเข้าถึงบริการสุขภาพและสิทธิมนุษยชนที่สามารถเกี่ยวข้องได้ เพื่อสร้างสังคมที่มีความยั่งยืนและเท่าเทียมทางเพศให้กับทุกคนในสังคม และส่งเสริมพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

3. ภาคราชการควรร่วมกับภาคเอกชน เครือข่าย หรือองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความรู้ความเข้าใจ ผ่านการอบรม หรือจัดทำโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและทำให้ประชาชนทั้งรุ่นปัจจุบันและอนาคตมีระบบนิเวศทางบกที่สมบูรณ์ และสามารถปรับการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับระบบนิเวศที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น กิจกรรมการปลูกป่า ปลูกต้นไม้ การร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวภายในชุมชน การถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำและพลังงานอย่างประหยัด การรีไซเคิลในครัวเรือน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืน มิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านสันติและสถาบัน และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลและทัศนคติที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

2) ควรทำการศึกษาการพัฒนาอย่างยั่งยืน ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทราบถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภาพรวมของจังหวัด

3) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประชาชนในชุมชนโรจนะ ตำบลคานหาม อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). การสำรวจและประเมินผลความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตอกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 13(2), 66–90.

- ไกรสร วันละ, & ยุภาพร ยุภาศ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(2), 391–404.
- ทิพย์กนก เวียงคำ. (2564). แนวทางการจัดการโฮมสเตย์ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม [งานวิจัยระดับปริญญาตรี/บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร].
- พุทธินันต์ ภาคเจริญ. (2565). แนวทางการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านไปสู่ความยั่งยืนในบริบทของสังคมเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านดงยาง หมู่ที่ 12 ตำบลสวนกล้วย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- เมทินา อีสริยานนท์. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การจัดการตนเองอย่างยั่งยืนของตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 10(2), 15–30.
- รัฐปรกร รอราม. (2566). การศึกษาอิทธิพลของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ส่งผลต่อการรับรู้ถึงชื่อเสียงของบริษัทมหาชน [สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- รุ่ง วรรณดิษฐ์. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลม่วงเตี้ย อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง [สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- วนิดา เสร็จกิจ. (2563). การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในบริบทของการพัฒนาประเทศ [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].
- ศุภณีย์วิทย์และสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2566). *ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2565). *คู่มือผู้บริโภคสีเขียว*. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือสมรรถนะหลักของข้าราชการพลเรือน*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- Bulatovic, J., & Rajovic, G. (2013). Environmental awareness for sustainability: A pilot survey in the Belgrade settlement Brace Jerkovic. *International Journal of Advances in Management and Economics*, 2(1), 21–27.